

Geleerde lessen en tips

- > Creër een sterk netwerk.
- > Maak een communicatieplan en houd deze actueel.
- > Kies voor een positieve insteek.
- > Gebruik een herkenbare beeldtaal en vormgeving zodat mensen worden uitgenodigd om mee te doen. Een eigen logo en vormgeving zorgt voor herkenbaarheid en verwijst met een knipoog naar de sfeer van toen.
- > Maak gebruik van de kanalen en het netwerk van partners. Zorg dat partners gebruik kunnen maken van dezelfde vormgeving zodat gebouwd kan worden aan bekendheid en herkenbaarheid.
- > Investeer in relaties binnen en tussen gemeenten door kennisuitwisseling en netwerkbijeenkomsten te organiseren. Nodig daar ook collega's uit van uit andere vakgebieden dan erfgoed zoals duurzaamheid, ruimte en wonen. Zoek de verbinding!
- > Zet bewoners centraal.
- > Samenwerking heeft bij het zoeken naar financiering voordelen: door cofinanciering is een groter budget mogelijk.
- > Vier de resultaten samen.
- > Scherp de doelstellingen aan, maak keuzes en houd focus.

Achtergrond informatie

Een Nieuwe Tijd! Wederopbouw in de Achterhoek

Elf Achterhoekse gemeenten hebben de afgelopen jaren samengewerkt in het project Een Nieuwe Tijd! Wederopbouw in de Achterhoek. In het project stonden de verhalen en de tijdsgeest van de wederopbouwperiode centraal en is een brug geslagen naar de opgaven van nu.

Hedendaagse opgaven voor gemeenten komen namelijk terug in het erfgoed uit deze periode. Bovendien stamt één derde van de huidige woningvoorraad in de Achterhoek uit deze tijd. Het gaat onder andere om uitbreidingswijken waar leefbaarheid onder druk staat en die toe zijn aan een duurzame opknapbeurt. Er is in deze wijken een grote slag te slaan op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Deze opgaven vragen om een integrale aanpak, belangrijk uitgangspunt bij de Omgevingswet.

Het Gelders Genootschap is gevraagd om het project uit te voeren namens de elf gemeenten. Met de gemeenten, woningcorporaties, bedrijven, scholen, historische en cultuurhistorische instellingen en bewoners is samengewerkt aan onderstaande doelen:

Verduurzaming gebouwen uit de wederopbouw.

Anticiperen op de **Omgevingswet** door integrale aanpak.

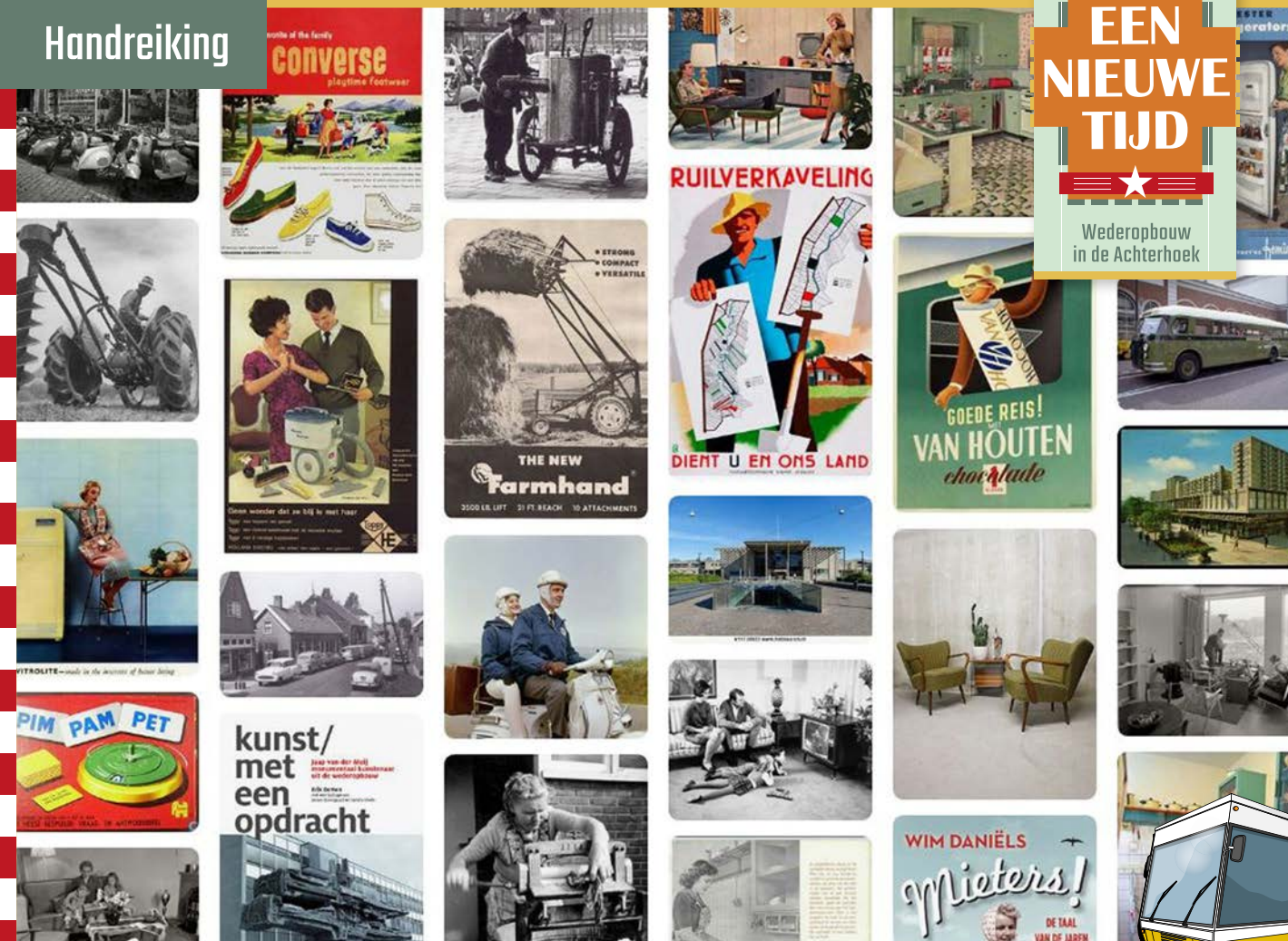

Participatie en bevorderen **integrale wijkaanpak**.

Draagvlak en begrip voor het erfgoed uit de wederopbouw.

Handreiking

'Laat u inspireren!'

De aanpak van Een Nieuwe Tijd!

De opzet en aanpak van Een Nieuwe Tijd! levert inspiratie op voor integrale samenwerking binnen en tussen gemeenten. Het toont mogelijkheden voor de manier waarop inwoners en andere stakeholders, écht betrokken kunnen worden bij ontwikkelingen in hun omgeving met erfgoed als inspiratie. Dit zijn belangrijke zaken in de nieuwe Omgevingswet.

In deze handreiking geven we geleerde lessen en concrete tips mee. Onderzocht is hoe minder toegankelijk erfgoed, zoals erfgoed uit de wederopbouw, ingezet kan worden voor het betrekken van bewoners en de aanpak van grote actuele maatschappelijke opgaven.

De aanpak

1. Het proces begint bij partijen die samen willen werken om opgaven integraal aan te pakken.
2. Kies samen een verbindend erfgoedthema waarin deze opgaven en doelen bij elkaar komen.
3. Breng bewoners en partners bij elkaar via het erfgoedthema en de opgaven.
4. Werk samen met bewoners en partners aan het koesteren van het erfgoed en zet het erfgoed in ter inspiratie.

Samenwerken

Het proces begint bij een behoefte van gemeenten om opgaven integraal en samen aan te pakken en erfgoed met hedendaagse opgaven te verbinden. De in de Achterhoek bestaande (ambtelijke) samenwerking tussen de gemeenten smaakte naar meer. Het Gelders Genootschap werd gevraagd de wens naar meer samenwerking op het gebied van cultuurhistorie uit te werken en dit met andere afdelingen binnen de gemeenten en externe partners op te pakken.

Een erfgoedthema kiezen

Stap twee begint met het inventariseren van actuele opgaven en erfgoedthema's. Wat speelt er, wat is actueel en waar zit de energie? Bekijk daarbij het erfgoed breed; niet allen vanuit het object, de 'stenen' of de ontwerp-gedachte maar ook vanuit bewoners en de omgeving. Zijn er overeenkomsten met actuele opgaven? Op basis van de inventarisatie kies je een verbindend erfgoedthema waarin hedendaagse opgaven en erfgoed samenkomen. Vanuit deze keuze formuleer je gezamenlijke doelen.

Kiezen voor 'onaantrekkelijk of minder toegankelijk erfgoed' biedt kansen. Daarin is vaak nog een wereld te winnen aan kennis en waardering. Vanwege het grote aandeel van wederopbouwerfgoed in de woningbouwvoorraad is in de Achterhoek gekozen van deze periode. Actueel is de opgave om deze woningen en wijken met veel sociale huur te verduurzamen.

Partijen bijeen brengen

Als het erfgoedthema en de actuele opgaven gekozen zijn is de volgende stap de partijen bij elkaar te brengen. Wie zijn er bij dit erfgoedthema en de maatschappelijke opgaven betrokken? Zoek partners om het verhaal samen te vertellen en te delen. Ga op zoek naar de voortrekkers in bestaande structuren en verbanden. Een brede stakeholder-analyse kan daarbij helpen. Betrek deze mogelijke partners via het gedachtengoed van toen, de verhalen, de identiteit van het erfgoed, de ontstaansgeschiedenis of ontwerpgedachte. De aanleidingen en ontwikkelingen van toen dienen als inspiratie voor de nieuwe opgaven.

Erfgoed koesteren

Vertel het verhaal niet alleen vanuit erfgoed maar ook vanuit bewoners, gebruikers en eigenaren. Zet de bewoners centraal: wat vinden zij mooi of waardevol? Waarom wonen zij daar graag, of niet? Bewoners bewust maken van de kwaliteiten en de ideeën helpt om de waardering voor het erfgoed te versterken. Bovendien biedt het inspiratie om aan de slag te gaan met actuele opgaven.

Werk samen met betrokkenen om het erfgoed te koesteren en te gebruiken bij concrete en actuele vraagstukken zoals verduurzaming en leefbaarheid. Zet bij participatie erfgoed in voor de dialoog over sociaal-maatschappelijke kwesties tussen bewoners en bestuurders.

De projecten

Een Nieuwe Tijd! heeft met verschillende projecten gewerkt aan de projectdoelen. Samen met bewoners, bestuurders en gemeenten en met het wederopbouw-erfgoed als inspiratie, aan de slag met de hedendaagse opgaven.

RUWE DIAMANTEN

In samenwerking met gemeenten, eigenaren en inwoners is er een verkiezing georganiseerd voor het mooiste wederopbouwland per gemeente.

NOO KRIEGE WI-J 'T BAETER

Een boek met verhalen over de wederopbouw, opgehaald door verhalenvertellers. Het boek geeft weer hoe deze periode werd beleefd en bevat een overzicht van de Ruwe Diamanten in de Achterhoek.

LESSEN UIT DE WEDEROPBOUW

Een magazine voor en door woningbouwcorporaties over de omgang met en verduurzaming van hun wederopbouwerfgoed.

GROEN IN DE WIJK

Met bewoners, ontwerpers en een corporatie is gewerkt aan het vergroenen van achterpaden in een specifieke wederopbouwwijk.

EEN NIEUWE TIJD RIJDT

Een toer over wederopbouwerfgoed en verduurzaming langs de deelnemende gemeenten met een SRV-wagen omgebouwd tot mini-museum en escaperoom. Op deze manier is in elke gemeente het gesprek gevoerd tussen bewoners, bestuurders en ambtenaren.

KENNISDAGEN

Aan de hand van actuele casussen zijn kennis en ervaring gedeeld tussen verschillende gemeenten en beleidsvelden.

